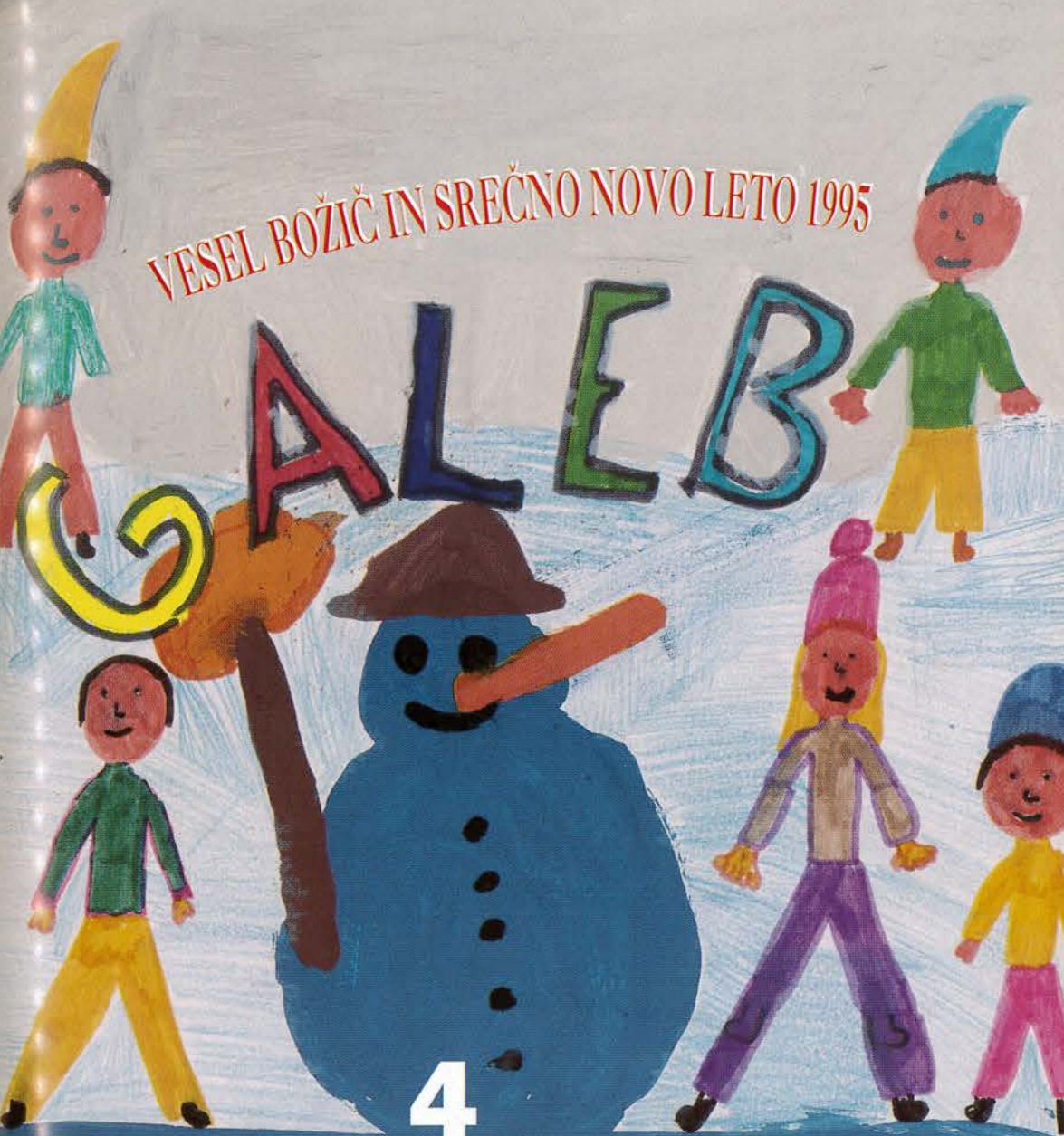

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1995

GALEB

4

41. LETNIK
1994-1995

MLADINSKA REVIJA
41. LETNIK 1994-95
DECEMBER 1994
ŠTEVILKA 4

Naslovna stran:
Samanta Hortenska, 2. r. (1993-94)
OŠ "Oton Župančič" – SV. IVAN

Izdaja: Soc. Coop. Novi Matajur a r.l.
Čedad

Glavna urednica: **Majda Železnik**
Odgovorni urednik: **Dušan Udovič**
Uredniški odbor: **Marij Čuk, Kristina Kovačič, Mirjan Micolj, Vera Poljšak, Magda Tavčar, Ksenija Majovski**
Naslov uredništva: **Galeb, Ul. dei Montecchi 6, 34137 Trst, telefon (040) 7796390** – Naročila in ekspedit: **7796600**

Fotostavek, fotoliti in tisk: **Graphart, Trst, Drevored D'Annunzio 27/E, Tel. (040) 772151**

Naročnina (10 števil): **30.000 lir**. Posamezna številka **3.500 lir**. Posamezna številka v Republiki Sloveniji **280 tolarjev**, naročnina **2.500 tolarjev**.

Galeb je mesečnik in je registriran na sodišču v Trstu pod št. 158 od 3. maja 1954. Včlanjen je v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana).

VSEBINA

Bina Štampe Žmavc: Sneži, sneži	1
Tone Pavček: Čudež	2
Neža Maurer: Smrečice	4
Bina Štampe Žmavc: Božična voščilnica	5
Ljubka Šorli: Novo leto (Tolminski običaj)	12
Meta Rainer: Ta je bosa	14
Monika Sulli: Adventni in božični običaji	15
Anja Štefan: Kolački	17
Jože Sevljak: Kako dobi mama svoje ime	18
Majda Koren: Na Lepograjski ul. št. 13: Kaj je novega pri Juriju Volčinskem	20
Klarisa M. Jovanovič: Tudi jaz znam igrati: Trkamo, tolčemo	22
Berta Golob: Stavek in poved	24
Klarisa M. Jovanovič: Mali kuharji: Čokoladne kocke	26
Vera Poljšak: Za bistrce: Povezave	27
Križanka: Kaj manjka na smrečici	28
Jože Petelin: Zamenjaj črki: Polhek Mižec	29
Šolarji pišejo	30
Peter Furlan: Ronč in Brenč: Smrečica, oj smrečica... (3. str. platnice)	

Besedilo na 4. str. platnice: Marko Kravos

Ilustracije so naredili: Vesna Benedetič (str. 14), Barbara Boneta (str. 4), Mojca Cerjak (str. 1, 7, 9), Marjeta Cvetko (str. 19), Veni Dolenc (str. 23, 26), Peter Furlan (3. str. platnice), Marjan Manček (str. 21, 25), Jasna Merku (str. 16), Klavdij Palčič (str. 13), Andreja Peklar (str. 3), Magda Tavčar (str. 17, 27, 28, 4. str. platnice).

BINA ŠTAMPE ŽMAVC
Narisala MOJCA CERJAK

Sneži, sneži

SNEŽI, SNEŽI...
MEHKO IN POTIHO
PADAJO BELE SLEDI
V ČUDEŽNO, ZASNEŽENO SLIKO.

SVET JE PODOBEN
BELI MUCI, KI SPI...

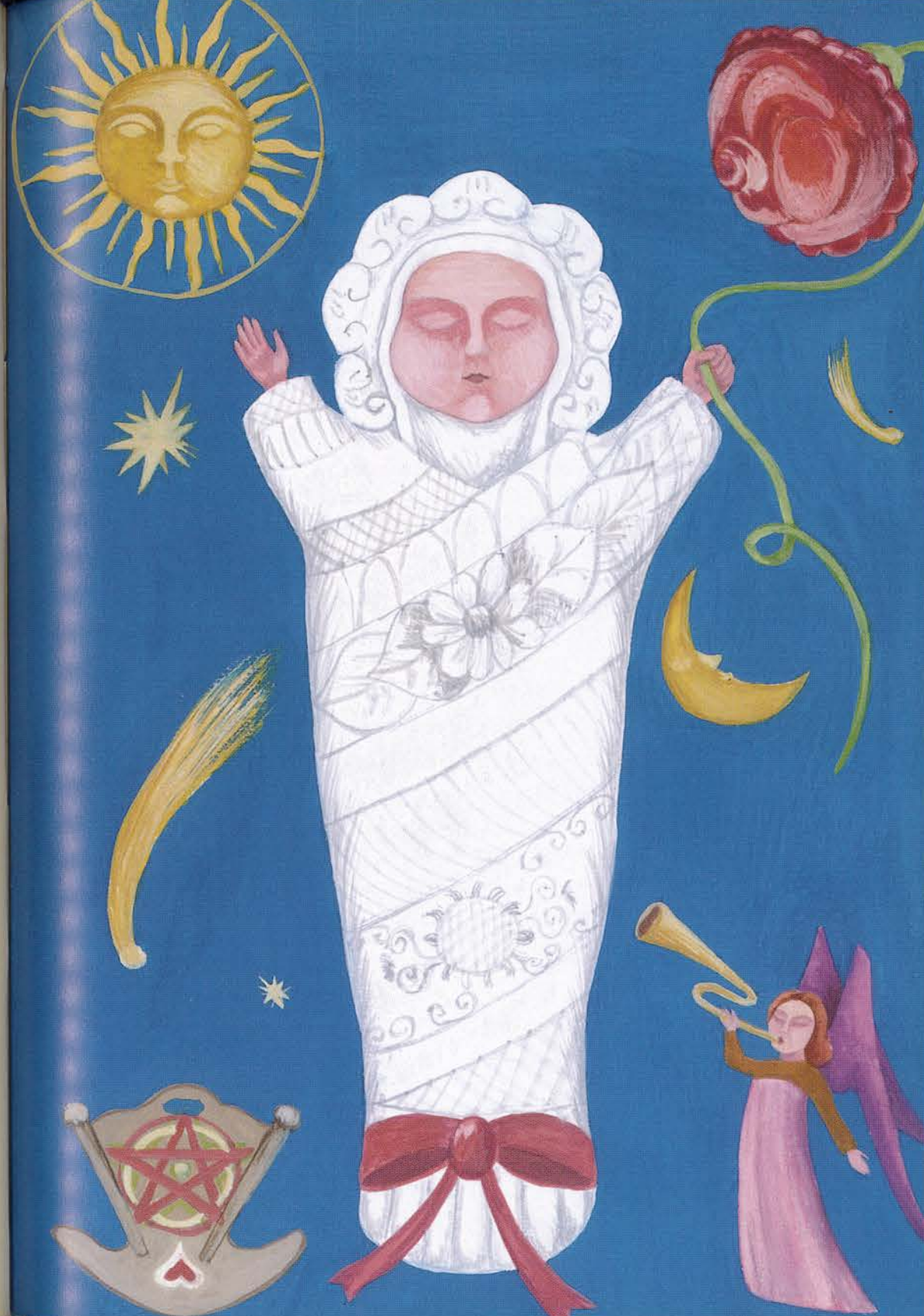
ČUDEŽ

Danes sem slišal novico novic:
Rožamarija rodila je sina.
Danes mi vonj mokrih plen
pravi: Zdaj smo postali družina!

Zagotovo prišli so novorojencu pet
angelci kakor nekoč v Betlehemu,
saj tudi ta se, kot da rešuje svet,
smeje v maminem toplém objemu.

Saj tudi ta kodrolašček zlat,
rojen iz žene in svete volje,
pojde za križem sonce iskat
in bo sam v sebi celo vesolje.

In Rožamarija, vse lepši cvet,
in Rožamarija, vse večja Marija,
ponavlja "mama" – besedo besed
in čudež – prvorojenca previja.

NEŽA MAURER

Narisala BARBARA BONETA

SMREČICE

**Smrečice mlade
skrivajo se:
s sankami nekdo
v gozdiček gre...**

**“Jaz nisem lepa!”
“Jaz pa še manj!”
“Jaz nisem smrečica
božičnih sanj...”**

**Smrečice mlade
lišpajo se:
sonce pomladno
v gozdiček gre.**

**“Lej, jaz sem lepa!”
“Jaz lepša od vseh!”
“Sončece, meni daj
zlato tvoj smeh!”**

BINA ŠTAMPE ŽMAVC

Narisala MOJCA CERJAK

Božična voščilnica

Bil je čas pred Božičem. Majhno mesto je preplaval prazničen utrip, in čeprav še ni zapadel sneg, je že nekaj dni pihal snežni veter ter tu in tam prinesel s seboj bele kosme snežink.

Ana je stala pred vhodnimi vrati svojega doma in zrla čez cesto. Tam so se, zastrta z zaveso, v okviru mavrično lesketajočih lučk svetila okna slaščičarne Zlati rogljič. O, saj bi lahko stekla čez cesto, vstopila ter si kupila orehovo potičko ali kremno rezino!

Toda veliko bolj razburljivo je bilo takole na daleč opazovati predpraznično vrvenje v Zlatem rogljiču! Saj je bil čisto drugačen, kot ob navadnih dneh!

“V teh dneh nobena stvar ni več podobna sama sebi!” si je šepetala Ana.

Iz sanjarjenja jo je prebudil zvonec starega kolesa pismoša Huberta. “Dober dan, Ana!” ji je vedro zaklical Hubert, čeprav je bilo pravzaprav že pozno popoldne in se je mrak že potapljal v večer. “Dober večer!” je razmišljeno odzdravila Ana in pomislila, koliko dela ima Hubert.

“Ana, pismo imam zate!” se je namuznil Hubert, pobrskal po tre-

bušasti torbi in privlekel na plan veliko, nebesno modro kuverto. Ana je kar zacepetala od navdušenja.

Razburjeno si je ogledovala čitljivo napisan naslov ter nenavadne znamke, kakršnih ni še nikoli prej videla. “Oh, Hubert, Hubert!” je vzkliknila vsa iz sebe od sreče. “Janovo pismo, pomisli, prišlo je Janovo pismo!” Pismoša Hubert se je smehljaj v sive brke, saj je bil najbolj srečen takrat, ko je lahko razveselil ljudi. “O, tudi jaz sem vesel, da Jan ni pozabil na nas!” je dejal, pocingljaj z zvoncem in se odpeljal naprej, proti naslednjim vratom, kjer so tudi čakali nanj in na njegovo praznično pošto.

Ana mu je pomahala ter zdrvela po stopnicah, da bi bila čimprej doma. “Mama, mama!” je klicala in preskakovala po dve stopnici hkrati. “Mama, Hubert mi je prinesel Janovo pismo!” je čisto brez sape planila v kuhinjo k mami, ji na hitro pomahala s pismom in že oddrvela skozi vrata v svojo sobo.

Končno je bila sama! Zdaj bo lahko v miru prebrala, kaj ji piše Jan!

Prižgala je namizno svetilko ter si radovedno ogledovala ovojnico, preden jo je pretrgala.

“Draga Ana”, je pisal Jan. “Najprej te lepo pozdravljam od tukaj, kjer sem zdaj.

Veš, mama pravi, da je Karelja nekakšna izgubljena dežela. Nič čudnega, da se tudi jaz včasih počutim izgubljenega! Mama me tolaži, da morava tukaj šele pognati korenine. Mislim, da jih do sedaj še nisva, saj me zmeraj, ko se spomnim našega mesta, tako čudno stisne pri srcu, da bi najraje zajokal.

Tam blizu, kjer z mamu stanujeva, je krasen brezov gaj. Tja se hodim igrat in sprehajati. V njem imam svojo brezo. Pravim ji začarana breza. Pod njo sanjam o tebi in o našem mestu. Če boš kdaj prišla k meni, ti jo bom pokazal.

Veš, ta brezov gaj je čisto nekaj posebnega. Zelo je velik in malce skrivnosten, posebej takrat, ko skozenj zaveje veter. Škoda, da ga ne moreš videti! Celozimski je nenavadno lep, najlepši brezov gaj na svetu! Ima za cel zemjevid skritih potk in poti, po katerih se lahko potepaš. Saj res! Če boš prišla k meni pozimi, se bova peljala skozenj s sanmi, ki jih vlečejo konji. Tukaj zapade veliko snega in sani s konji so nekaj čisto običajnega, če živiš na deželi. Predstavljam si, da se namesto z avtom, pelješ s sanmi in te spremlja cingljanje

kraguljčkov! Zelo mi je dolgčas po tebi, po naši ulici in po vseh in po vsem v našem mestu! Je v Zlatem rogljiču spet tako veselo? Pošiljam ti še božično voščilnico. Upam, da ti bo všeč!” in Jan je zaključil pismo s celo goro voščil za prijatelje iz njune ulice, za Anino mamu in očeta in za pismonošo Huberta.

Ana je še enkrat in še enkrat prebrala Janovo pismo. Premišljevala je, zakaj neki je moral odpotovati ravno na drugi konec sveta! Kaj, če se ne bosta več videla?

Karelja ... to so kilometri in kilometri daljave! Ko bi bila vsaj v sosednjem mestu, ali – še bolje – v sosednji ulici!

Zatopljena v premišljevanje je skoraj preslišala mamu, ki jo je potrpežljivo klicala k večerji.

Med večerjo je Ana le raztreseno brskala po krožniku in bolj malo jedla. Kar naprej je morala misliti na Janovo pismo.

“Ana, si še tukaj!” jo je poklical očka in se smehljaje spogledal z mamu. “Prosim, očka”, je raztreseno odgovorila Ana in mislila pri tem na Janovo voščilnico. Saj je sploh še ni utegnila pogledati! Le kakšna neki je, ko prihaja od tako daleč?! Planila je pokonci, poljubila mamu in očeta ter neučakano odhitela v zatišje svoje sobice.

Kar dih ji je zastal, ko je potegnila iz ovojnice Janovo voščilnico. Ah, bila je prelepa, najlepša boži-

čna voščilnica! Na notranji strani se je lesketalo voščilo, napisano v Ani neznanem jeziku.

“Tole je najbrž po karelijsko!” si je rekla. Pod črkami je bilo z Janovo pisavo pripisano:

“To, česar nisi znala prebrati, pomeni v finščini SREČEN BOŽIČ IN VESELO NOVO LETO. Jaz ti želim to po finsko in po naše, da bo dvakrat bolj držalo!”

Spodaj pa je Jan s čisto drobnimi, komaj še berljivimi črkami pripisal:

“Se še spomniš, kako sva vsako leto zbirala božične voščilnice in si predstavljala, da sva v najlepših tudi midva? Upam, da ti tale uga-ja! Meni je, zato sem kupil še eno zase. Tako bova lahko na nek način spet skupaj, pa čeprav le v najini božični voščilnici!”

Bolj ko je Ana ogledovala sliko na voščilnici, bolj se ji je zdelo, da je slikar slikal nalašč zanju!

Pred očmi so se ji svetlikale strehe zasneženih hišic, zvonik cerkve na hribčku ter gruča stojnic, pred katerimi je vrvelo ljudi. Nekateri so si šele ogledovali smrečice, drugi so že kupljene nosili proti domu, kjer bodo postale lepo okrašena božična drevesca.

Pod napuščem neke hiše je stal violinist in mimoidoči so mu metali kovance v klobuk. Prav za zadnjimi vogali hiš pa so izginjale sani s konji – kdo ve kam – po zasneženi poti!

A Ani je bila najbolj všeč ulična svetilka. Prijazna, rahlo upognjena, je stala sredi ulice kot steblo neznane rože, s prižganim cvetom. Krog nje so se vrtoglavile snežinke in jo spreminjale v ognjemet skrivnostne sijoče luči. Ana si je morala zastreti oči, saj se ji je zdelo, da sije naravnost vanjo.

“Joj, ko bi le lahko vstopila v sliko!” si je zašepetala.

“Kar vstopi, Ana, kar vstopi!” je prijazno zažarela svetilka ter pokimala z glavo.

In Ana se je nenadoma zavedela, da je čisto zares vstopila v sliko...

Sneg, bel, puhast sneg je zaškripal pod njenimi copatki, ko je stekla po potki do svetilke.

“Hvala, da si me povabila!” ji je rekla ter se, držeč z eno roko, narahlo zavrtela krog nje.

“Malenkost, Ana,” je pomežiknila svetilka. “Prav rada te razveselim! Počakaj trenutek, podarim ti nekaj snežnih metuljev, da te bodo razveseljevali na poti!” je zažarela tako toplo, da je Ana čutila njen ogenjček prav do srca. Nad glavo pa so se ji zalesketali roji snežnih metuljev in ji sedali na lase in ramena, podobni mavričnim brošam iz biserov.

“Kako so lepi,” je občudujoče rekla Ana. “Ali jih res lahko vzamem s seboj?”

“Seveda jih lahko vzameš! To so metulji sanj! Če boš hotela, bodo za zmeraj ostali pri tebi!”

“O, seveda bom hotela!” je vzkliknila Ana ter narahlo pobozala metulja, ki ji je sedel na rob rokava.

“Hvala ti, svetilka, in na svideenje!” je rekla in se odpravila naprej.

Zaslišala je, da nekje blizu igra violina, zato se je napotila naravnost tja, od koder je skozi vrtnice snežink pronicala glasba.

“Če bi imela kovanec, bi lahko poprosila violinista, da bi mi zaigral mojo najljubšo pesem!” si je rekla in potipala po žepih obleke, da bi našla kakšen tolar.

Ravno takrat, ko je pod prstki otipala nekaj okroglega, jo je nekdo narahlo pocukal za ramo.

“Lahko grem s teboj?”

Ozrla se je in kar otrpnila od presenečenja! Nejeverno je zašepetala: “Si prikazen ali si res Jan?”

“Dotakni se me, pa boš videla!” se je nasmehnil Jan.

Ana se je previdno dotaknila Janove roke. “Ja, res si čisto zaresen!” se je srečno zasmejala. “Ampak, kako si lahko hkrati tukaj in v daljni Kareliji?”

“Ker je tole najina voščilnica!”

“To že! A kako si vedel, da bom hotela vstopiti vanjo?!”

“Kako ne bi vedel! Saj sva si to že od zmeraj želela!” je smehljaje dejal Jan.

“Vedel si, vseskozi si vedel, da bom hotela vstopiti v sliko! Le počakati si moral name!” je vsa iz sebe od sreče šepetala Ana.

“Nikoli si ne bi mislila, da je mogoče kaj takega! Pogledaj, svetilka mi je podarila snežne metulje,” je rekla in se dotaknila metuljev v svojih laseh. “O, tudi tebi jih je!” je vzkliknila, ko je opazila, da tudi v Janovih laseh gnezdiyo metulji sanj. “To so prav gotovo metulji srečnih srečanj!” je vzkliknila. “Joj, ko bi le za zmeraj ostali pri naju!”

“Saj bodo, če bova hotela!”

“Seveda, bova!” je rekla Ana in prišla Jana za roko. “Greva k violinistu! Morda nama bo zaigral pesem o sanjavem vrtiljaku!”

“Tudi jaz sem prejle, ko sem čakal nate, pomislil nanjo. Kaj pa, če je violinist ne pozna?”

“Vprašajva ga, pa bova videla!” je rekla Ana ter povlekla Jana pod napušč, kjer je stal violinist.

“Prosim, bi lahko zaigrali za naju!” je rekla in stegnila predse dlan s tolarjem.

“Se mi je kar zdelo, da bi rada pesem,” je prijazno kimal violinist. “No, le povejta katero. Saj Božič je vendar čas tihih upanj in želja in pesmi so najlepše med njimi!”

“Rada bi tisto o sanjavem vrtiljaku!” sta hkrati vzkliknila Ana in Jan in spustila tolar v violinistov klobuk.

“O, seveda, kaj bi drugega za vaju!” se je zasmel violinist in potegnil po strunah. Violina je zaigrala, Ana in Jan pa sta plesala in pela, da se jima je kar vrtelo v glavi.

*Zavrti, zavrti se
moj vrtiljak!
Med mavrične sanje
hiti bel oblak.*

*Zavrti, zavrti se
moj vrtiljak,
med nebom in zemljo
kot veter lahak!*

“Nisem vedela, da je najina pesem tako lepa! Hvala, ker ste nama jo zaigrali!” se je Ana vsa zadihana zahvalila violinistu.

“Hvala, ker sta me spomnila nanjo! Že zelo dolgo je nisem nikomur zaigral,” je dejal violinist, jima pomahal ter spet potegnil po strunah.

“To je za sanjavo popotnico!” je zaklical.

“Hvala!” sta mu pomahala Ana in Jan ter se odpravila po potki skozi sliko.

“Rada bi vedela, kam so namenjene tiste sani s konji,” je rekla Ana.

“Morda peljejo v tvoj zasneženi brezov gaj!”

“Ali pa v deželo Eskimov!”

“Ali pa v deželo srebrnih zvončkov!”

“Morda naju popeljejo celo onkraj hribov na najini voščilnici!”

“Potem bi lahko videla tisto, kar je skrito zadaj!”

“Tisto, kar je za robom slike!”

“Dajva, skočiva nanje!”

Pomahala sta kočijažu, se povzpela na sani in že sta brzela po zasneženi poti proti hribom v daljavi.

“Cin, cin, cin,... cin, cin, cin...” so cingljali kraguljčki, sneg pa je pršel, pršel, pršel ...

“Slišiš?” je tiho rekla Ana. “Kako narahlo cingljajo! Tako, kot naletava sneg!”

“Spominjajo me na cingljanje steklenih zvončkov na božičnem drevescu...! Če zamižim, se mi zazdi..., da se peljeva skozi sanje...!” je šepetaje dejal Jan ter prišel Ano za roko.

“Meni tudi!” je zašepetala Ana in trdneje stisnila Janovo roko, kot bi se bala, da se bosta v sanjah izgubila.

Kraguljčki pa so zvončkljali, zvončkljali, in pršili svojo pesem med bele kosmičke snežink:

*Kraguljčki smo glasba
sneženih svetov,
srebrni metuljčki
s kembljev zvonov...*

*Drobno zvončkljanje
iz vseмирskih cest,
zlato cingljanje
prijateljic zvezd...*

*Kraguljčki smo zvončki
s poljane srca,
zasanjani trilčki
najtišjih želja...*

In Ana in Jan sta skupaj potovala skozi sliko, do roba vsega, kar je narisal slikar, in še čez. Njuna božična voščilnica pa je žarela s snopom najlepših in najtišjih želja...

Novo leto

(Tolminski običaj)

“Bog daj srečno novo leto!”
sinek očku zaželi
in prisrčno ga objame.
V roki jabolko drži.

“Kaj boš z jabolkom?” ga vpraša
očka, pa četudi ve.
“Da podkuješ mi konjiča!”
sinku lička zagore.

Očka v jabolko zapiči
pet kovancev, vse po sto.
“Na konjiča!” sinku reče.
“Zdaj pa k mami, hija ho!”

“K mami, babici in dedku,
teti, stricu voščit grem.
Podkovan bo moj konjiček!
Kam pojezdiva, ne vem...”

TA JE BOSA

“URŠKA, POJDI VEN, NA SNEG!
KJE IMAŠ SANI?”

– UH, NE MIKA ME NA BREG,
NOČEM OD PEČI!”

“URŠKA, VSA ZELENA SI!
ZUNAJ LIČEK TI PORDÍ!”

– TA JE BOSA, MAMICA!
GLEJ, ZELENA SMREČICA
ZUNAJ NOČ IN DAN STOJI,
PA NIKOLI NE PORDÍ!

Adventni in božični običaji

Advent je, čas duhovnih in zunanjih priprav na božič. Iz starih poganskih časov je ostalo verovanje, da imajo duhovi prednikov v tem času največ moči in se prikazujejo v dolgih zimskih nočeh. Nekoč so v tem obdobju ljudje postovali in obiskovali jutranje maše. Na Tržaškem, Goriškem in na Krasu so včasih verniki prihajali v temnem jutru v cerkev s svetilkami in plamenicami. V Benečiji pa se še danes ponašajo s posebno adventno ljudsko pobožnostjo, ki ji pravijo “devetica božična”. Običaj opisuje devetdnevno potovanje Marije in Jožefa v Betlehem. Skoraj v vsaki vasi se zbere devet družin, ki so pripravljene gostiti Marijino podobo za eno noč. V vsaki od devetih hiš pripravijo oltar s svečami. Okoli nje se zvečer zberejo vaščani in molijo rožni venec. Kasneje se v procesiji odpravijo z Marijino sliko in prižganimi svečami v rokah do naslednje hiše, kjer jih na vratih sprejme gospodinja. Ta običaj spoštujejo vsak večer med 16. in 24. decembrom, dokler Marijina slika ne obiše vseh devet družin. Oljna svetilka, ki jo prižgejo med zadnjim obiskom, ostane nato prižgana do svečnice. Poseben pomen imajo v tem času tudi svetniki. Pri nas je sv. Miklavž najbolj poznan in priljubljen. God zavetnika šolarjev praznujemo 6. decembra. Na predvečer Miklavž – svetnik dobrotnik – obdaruje otroke za pridnost.

Nekoč je sv. Miklavž obdaroval otroke le z jabolki, pomarančami, orehi in suhim sadjem. Na Slovenskem praznujejo še druge adventne svetnike: sv. Barbaro (4.12.), sv. Lucijo (13.12.) in sv. Tomaža (21.12.).

Nekoč so v tem času krasili hiše z brinjem, smrečjem, bršljanom, raznim zelenjem in pisanimi trakovi, ker so menili, da ima ta navada čarobno moč pred slabimi duhovi. Ta običaj je kasneje dopolnilo božično drevesce. Adventni čas pojmujejo danes kot prijetno predpraznično vzdušje. Vsak teden prižgemo novo svečo na adventnem vencu, otroci pa se veselijo in sladkajo ob adventnem koledarju.

Na Sveti večer (24.12.) je veljala zlasti na Goriškem, tržaškem Krasu, ob furlanski meji in Istri stara obredna šega zažiganja drevesnega panja. Goriški Slovenci so imenovali ta čok tudi “božič”. Okrog nje je ob ognjišču sedela vsa družina. Najprej so darovali božiču nekaj hrane in pijače, nato pa so molili, peli svete pesmi in jedli suho sadje. Čok je imel tudi čarodejni pomen. Z

različnim načinom gorenja je razodeval smrti, poroke, naznanjal srečo ali nesrečo v družini.

Boljunčani pravijo, da so gospodinje na božično vigilijo cvrle "fancle". Otroci pa so hodili v gozd nabirat mah, da so nato doma pripravili jaslice. Božično drevesce – ponavadi je bil to bor – so okrasili s pisanimi balončki, jabolki, orehi in svečkami. Pred večerjo je bilo v navadi, da so otroci hodili po družinah voščit vesel božič. To so imenovali "tepeženca". Ob voščilu so jim domačini podarili sadje in orehe. Po večerji so okrog drevesca peli božične pesmi in čakali, da bo prišel "Božič" in vrgel skozi dimnik jabolka, pomaranče in orehe.

Božični in novoletni koledniki so bili znani ne samo v Bregu, temveč tudi na Krasu, Goriškem in v Beneški Sloveniji. Običaj, ki je v Boljuncu še danes živ, je praznovanje sv. Štefana (26.12). Na ta dan je v vasi "lučanje", ki obuja spomin na kamenjanje svetnika. Dekleta se po "blagoslovu" zberejo "Na gorici" (domačem trgu) in začnejo lučati pomaranče in jabolka. Nekdaj so lačni vaški otroci komaj čakali ta dogodek, danes pa je to le vaba za mestne ravedneže.

ANJA ŠTEFAN

Narisala MAGDA TAVČAR

Kolački

**"Pecimo, pecimo," pravijo mačke,
mešajo, mešajo njihove tačke,
mesijo, mesijo slastne kolače,
nosijo, nosijo jih na pekače.**

**Srkajo, srkajo čajček dišeči,
v kotu nad mizo prižgejo dve sveči,
že rumenijo kolački v peči,
muce pa predejo pesem o sreči.**

Kako dobi mama svoje ime

Vsako besedo
začenja glas.
Ta se prebudi,
kadar se človeku
kaj lepega ali hudega zgodi.
Kako pa se beseda spočne?
Kako mama dobi svoje ime?

Ko otročička podoji
in mu zamenja mokre pleničke,
skozi telo ugodje zavalovi,
pa se otrok veselo smeji
in krili z rokami:
M M M M M M M M

Ko ga k sebi privije,
ljubkujoče mu gleda v oči,
takrat je otroku lepo,
kot da samo sončece sije,
pa se mu od sreče izvije
iz prsi:
A A A A A A A A

Ker se to velikokrat ponovi
in si dva glasova
drug za drugim sledita,
rodi se nekega dne
beseda nova, čudovita.
Tako MAMA dobi svoje ime.

Na Lepograjski ulici številka 13

Kaj je novega pri Juriju Volčinskem?

PRAVZAPRAV NIČ. VEDNO JE ZELO RAZMETANO IN JURIJ VOLČINSKI VEDNO NEKAJ IŠČE. NA NOGAH IMA DVA RAZLIČNA COPATA, ENEGA MODREGA IN DRUGEGA RJAVEGA, KER SE NE MORE SPOMNITI, KAM JE DAL OSTALA DVA. POLEG RAČUNALNIKA LEŽI TRI DNI STAR NAPOL POJEDEN SENDVIČ.

KO VSTOPI Ž. MEDVEDOVSKI, JURIJ VOLČINSKI RAVNO IŠČE ZELO POMEMBNO KNJIGO O RAČUNALNIKIH.

“Ž. MEDVEDOVSKI, PROSIM, POMAGAJ MI. NE NAJDEM NOVE KNJIGE O RAČUNALNIKIH. ZELENE BARVE JE.” PROSI JURIJ VOLČINSKI.

“SI ŽE POGLEDAL V HLADILNIK?” SE SPOMNI Ž. MEDVEDOVSKI.

“ŽE. NI JE TAM.”

“KAJ PA NA BALKON?”

“TUDI NA BALKONU JE NI.”

“KAJ PA V OMARO S STARIMI OBLEKAMI?”

“O, TJA PA ŠE NISEM POGLEDAL!” SE RAZVESELI JURIJ VOLČINSKI IN SE ZAPODI PROTI OMARI. IZ NJE MEČE STARA OBLAČILA, VEN PRILETIJO SMUČARSKI ČEVLJI IN MASKA ZA POTAPLJANJE.

“JUHUHU! NAŠEL SEM!” VESEL KRIČI.

“SI NAŠEL KNJIGO?” GA VPRAŠA Ž. MEDVEDOVSKI.

“KNJIGO? NE, NISEM NAŠEL KNJIGE, PAČ PA ALBUM S STARIMI FOTOGRAFIJAMI. NAZADNJE SEM GA VIDEL

PRED PETIMI LETI,” PRAVI JURIJ VOLČINSKI, SEDE IN OBČUDUJE STARE FOTOGRAFIJE.

MEDTEM NAJDE Ž. MEDVEDOVSKI TISTO KNJIGO V KOPALNICI. JURIJ VOLČINSKI JO JE TAM POZABIL, KO JO JE BRAL MED KOPANJEM.

tudi jaz znam igrati...

Trkamo, tolčemo

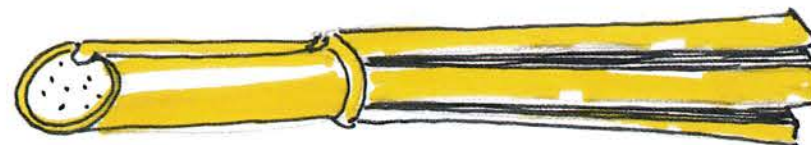
Za ljudi, ki imajo izjemen posluh, pravimo, da jim vse, česar se dotaknejo, zapoje. Mi bomo to obrnili sebi v prid in bomo rekli, da lahko z vsakim kovinskim ali lesenim predmetom ropotamo: v določenem ritmu, kajpak. Tudi z lesenimi žlicami; s takšnimi namreč, s kakršnimi so svoj čas vsi člani družine zajemali iz skupne sklede.

Pa se preselimo v Španijo. Tam namesto lesenih žlic uporabljajo ka-
TOK stanjete. Pa ne da
TOK bi kdaj z njimi
 jedli ali mešali jed
 v skupni skledi! Ka-
 stanjete so pravo majhno gla-
 sбилce, ki ga lahko kupimo v tr-
 govini. Leseni ploščici, povezani
 z vrstico, obesimo na palec in z gi-
 bom, ki ga mojstrsko obvladajo

španske plesalke, izvabimo iz njih zvok, ki presenetljivo spominja na trkanje naših lesenih žlic.

Gotovo prav vsi poznate koruzo. Nikar ne mislite, da je ta lepa rastlina samo za polento. Koruzni storži namreč rastejo na stebelu, iz katerega lahko sami izdelamo glasbilce, katerega zvok prav tako spominja na kastanje-
 te. Odrežemo in olupimo koruzno steblo, ga skrajšamo na kakih 30 cm in dvakrat ali trikrat vanj po dolgem zarežemo do sredine. Nerazrezani del nam služi kot ročaj, "krilca" pa ob sunkovitih gibih udarjajo druga ob drugo. Če jih na mestu, kjer se držijo ročaja, nekoliko nalomimo, je zvok bolj prodoren.

Stavek in poved

– JAZ SEM STAVEK! PRAVI STAVEK.
– JAZ POVED! KRIČI POVED.
KDO BO TU NAPRAVIL RED?

STAVEK JE VISOKA HIŠA,
TEMELJ NJEN PA JE POVEDEK.
A POVED JE KAKOR POLJE,
KRUH IN SLASTNI POOBEDEK.

STAVEK, TO JE STROGI OČKA
IN OTROCI STAVČNI ČLENI;
MAMI, TA STO BESEDÍ
V POVED LEPO RAZPOREDÍ.

PRVI ZIDA,
DRUGA ORJE
ŠIRNO SLOVNIČNO OBZORJE.

SKUPAJ Z NJIMA VSI ŽIVIMO,
SPIMO, SANJAMO, BEDIMO.

Čokoladne kocke

V večji kozici raztopimo 200 g masla. Umaknemo z ognja in dodamo 7 žlic vode, 150 g sladkorja v prahu, 150 do 200 g medu, 100 g zmletih in 100 g na drobno sesekljanih orehov ter približno 3/4 kg navadnih zmletih ali zdrobljenih piškotov. Če zmes ni dovolj čvrsta, dodamo piškote, sicer pa še kakšno žlico vode.

1

2

Stresemo v pekač in z nožem poravnamo. Prelijemo z 200 g raztopljene jedilne čokolade.

3

Postavimo v hladilnik in ponudimo naslednjega dne. Režemo na majhne kocke, ker je slaščiča zelo nasitna.

Povezave

Poveži, kar sodi skupaj! Začetni zlog sličic, ki nimata para, vpiši v prazna polja. Zvedel boš, kaj bi se prileglo dedku.

Kaj manjka na smrečici?

Vpiši predmete, ki so pod smrečico, v prazna polja.
Na rumenem je skrit odgovor.

Zamenjaj črki

POLHEK MIŽEC

Z drobnimi očki in majhnimi brki
je med seboj zamenjal dve črki:
četrto iz prve besede
s tretjo iz druge.
V kaj se je spremenil,
kaj je zdaj postal?

Čeprav ima rožičke,
kdo bi se ga bal?

Nariši ga!

šolarji pišejo

SREČANJE Z ASTRONOMOM

Peljali smo se na Pesek, kjer smo se srečali z ASTRONOMOM.

Astronomi preučujejo vesolje in nebesna telesa, ki jih opazujejo s teleskopi.

Astronom nam je razložil, kako nastane zvezda. Ko se velik oblak prahu in plina skrči v kroglo, začne žareti in rodi se zvezda.

Pokazal nam je model vesoljske rakete SATURN 5. Raketa nosi to ime, ker ima 5 motorjev, ki so tako močni, da lahko dvignejo raketo v zrak, skozi atmosfero v vesolje. Ko se raketa dviga, se gorivo hitro porabi. Prazni rezervoarji odpadejo in le komandni modul odleti v vesolje.

Ogledali smo si tudi satelitske posnetke Zemlje in planetov.

Učenci 4. r.

OŠ "Pinko Tomazič"

TREBČE

OBISK PARTIZANSKE TISKARNE SLOVENIJA NA VOJSKEM

Otroci osnovne šole na Vojskem smo šli na izlet v partizansko tiskarno. Najprej smo si ogledali stavnico. Z zanimanjem smo spoznavali velike tiskarske stroje in prostor, kjer so časopisi in druge knjižice dobili dokončno obliko. V kuhinji smo oskrbnika vprašali kaj so delavci v tiskarni kuhali na velikem štedilniku. Najpogosteje krompir, korenje in repo, je rekel. Pogledali smo še na podstrešje, kjer je bila spalnica.

Ob odhodu smo se ustavili ob studencu, ki živahno teče izpod skal. Pot navzgor je bila težavna. Šli smo počasi in se pogovarjali o partizanih.

Spraševali smo se, ali jih je bilo v strmi grapi zelo strah, da bi jih odkril sovražnik. Če bi bil jaz partizan v tiskarni, bi najraje

delal z velikimi stroji, je rekel Martin. Tudi jaz bi delala v tiskarni, repe pa ne bi jedla, ker je ne maram, sem rekla. Vsi smo ugotavljali, da so bili partizani v tiskarni zelo pogumni. Na vrhu nas je pozdravilo sonce in narava v pisanih barvah. Hudi vojni časi so daleč. Med nami pa so še tisti, ki so tedaj pred tujci branili našo besedo, da v slovenskem jeziku beremo pravljice pa tudi zgodbe o velikih ljudeh. Hvaležni smo jim.

Polonca Krivec, 2. r.

OŠ VOJSKO

FOTOGRAFSKI IZLET V GROČANO

V petek, 4. novembra 1994 smo šli na fotografski izlet v Gročano.

Fotografski izlet smo izvedli zato, da bi se lahko udeležili natečaja, ki ga prireja Foto Trst 80, v spomin na Sašo Oto. Ker se natečaj imenuje "Moj domači kraj", smo slikali zanimivosti Gročane. Vsak učenec mora oddati največ 4 slike.

Slikali smo vodnjak, krave, sončno uro, naravo, kapelico itd... Vreme je bilo ugodno, zato smo preživeli lep dan. Nazadnje smo obiskali Jasminovo družino. Po obisku smo šli na sladoled. Vsi srečni smo se vrnili v šolo.

Učenci 3. 4. in 5. r.

COŠ PESEK

EKSKURZIJA NA SINJI VRH

V mesecu oktobru smo se zjutraj ob 8^h odpeljali na Sinji vrh.

Učitelj Mirko Marc nam je tam povedal nekaj o Vipavski dolini. Sinji vrh ima 1260 m nadmorske višine.

S Sinjega vrha pa smo se spustili do Otlice. Tam smo v osnovni šoli pomalicali. Pot smo nadaljevali v Ajdovščino, kjer smo videli tovarno pohištva Lipa. Peljali

smo se mimo tovarne testenin Mlinotest, mimo Fructala, Tekstine in Primorja. Ob poti na Planino smo videli čistilno napravo. Vas Planina ima veliko zaselkov ter okrog 112 hiš. Povzpeli smo se do cerkvice sv. Pavla, od koder je bil lep razgled na Vipavsko dolino, na njena rodovitna polja in vinograde. Pot nas je vodila dalje v Gaberje, kjer so bila okna na starejših hišah zelo majhna, vrata pa obokana.

Videli smo veliko gozdov. Šli smo skozi kraj Kodreti, naprej skozi Manče in Lože in se po magistralni cesti vrnili v Vipavo.

Eva Tomašević, 4. r.

OŠ "Draga Bajca"

VIPAVA

MARTINOVANJE

Lani sem bil na martinovanju v Lokavcu. Bilo nas je polno, vsi, ki smo bili na trgatvi. Martinovanje smo pripravili v hramu. Na mizi smo imeli pršut, pečene piščance, različne vrste salame, zelje s klobasami, Martinove gosi pa nismo imeli. Stara mama je napekla potice in skuhala štruklje. Peli smo, si pravili vice, odrasli pa so tudi zaplesali. Mi otroci smo se igrali. Odrasli so pokušali mlado vino, ki se je ta dan spremenilo v pravo vino. Kasneje smo začeli peči kostanje. Bilo je zelo lepo in upam, da bo tudi letos tako.

Matic Žgur, 4. r.

OŠ "Draga Bajca"

VIPAVA

JESENSKI PUST – MARTINOVO

Po stari slovenski šegi sveti Martin iz mošta naredi vino. Sveti Martin goduje 11. novembra. V tem času v vinorodnih krajih, taka je tudi Vipavska dolina, je v navadi martinovanje. Sosedje in prijatelji se zberejo, po kletih pokušajo mlado vino, pečejo kostanje in jedo Martinovo gos.

V zadnjem času tudi pri nas obujamo lepe stare običaje in tako je tudi sveti Martin vedno bolj v časteh. Po vsem Vipavskem se zbirajo trgači in gospodar jih bogato po-

gosti. Ko vino stopi že malo v glavo, se daleč naokoli sliši bolj ali manj ubrano petje. Če je pa vina preveč, se zgodijo tudi nesreče. Če drugega ne, vesele častilce svetega Martina drugi dan boli glava.

Jana Puc, 4. r.

OŠ "Draga Bajca"

VIPAVA

MARTINOVO

- Sonce na Martina pred durmi huda zima.
- Če se Martinova gos po ledu plazi, ob Božiču po blatu gazi.
- Če Martin sonce ima, pride rada huda zima.
- Sveti Martin naj bo suh, da pozimi raste kruh.
- Ob dnevih sv. Martina naj na ogenj pazi vsa družina.
- Če je Martinov plašč v meglo zavil, bo vsak od nas še zime sit.

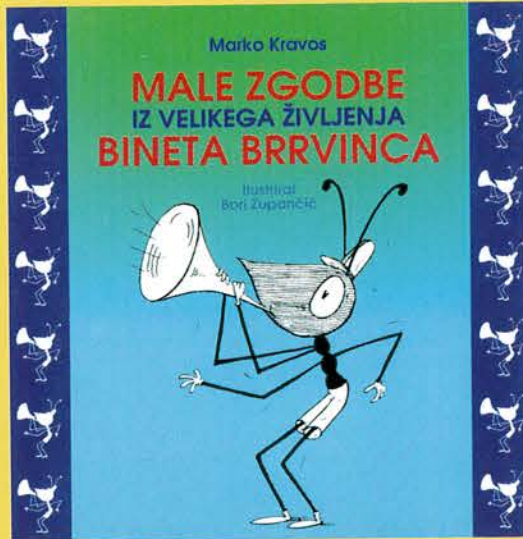
Jeseni, ko dozori grozdje, imajo vinogradniki veliko dela. Zato povabijo na delo svoje prijatelje in znance. Pobrano grozdje nato zmeljejo in sprešajo, mošt pa natočijo v sode, kjer vre. Po končanem vretju mošt pretočijo, da se očisti. Po potrebi ga večkrat pretočijo. Mošt dozori v vino 11. novembra – na Martinovo, po starem pregovoru naredi sv. Martin iz mošta vin. Na ta dan po stari navadi vinogradniki pripravijo praznik, na katerega povabijo trgače, prijatelje, sorodnike in znance. Zvečer se zberejo in začne se veselo praznovanje. Tam se je pršut, domač kruh in pije se mlado, novo vino. Ponekod jedo Martinovo gos. Skoraj povsod pečejo kostanje. Ponudijo tudi pecivo in potico. Na Dolenjskem imajo to praznovanje v zidanicah, drugje pa večinoma v kletih. Kjer so bolj premožni, naročijo tudi godca, da je za ta lepi ljudski običaj zares veselo.

Irena Vidrih, 4. r.

OŠ "Draga Bajca"

VIPAVA

Ronč in Brenč: Smrečica, oj smrečica...

Imeniten fant, ta Bine Brvine! V knjigi, v kateri je trinajst malih zgodbic iz njegovega velikega življenja, mu je ilustrator Bori Zupančič narisal dva para rok. Prav ste prebral: štiri roke ima – in dva R v imenu, da bi bil še bolj imeniten in strašen.

Gotovo ste radovedni, kaj vse se mu je zgodilo. Marko Kravos, ki je te zgodbe napisal, ne želi ničesar izdati o tem: ta najmlajše bi bilo preveč strah, pravi; ta starejšim pa bi lahko počil trebuh od smeha! Sami boste morali pogledati v skrivnostno novo knjigo. Če niste najmlajši, če niste preveč "starejši", vam prav gotovo ne bo žal!

REŠITVE UGANK IZ 3. ŠTEVILKE

RIBICI: Kdo je ulovil ribo? Andrej.

PTICKI V KROSNJI: Koliko ptičkov se je skrilo v krošnji? Stirinajst.

REBUSA: dežuje, vinograd

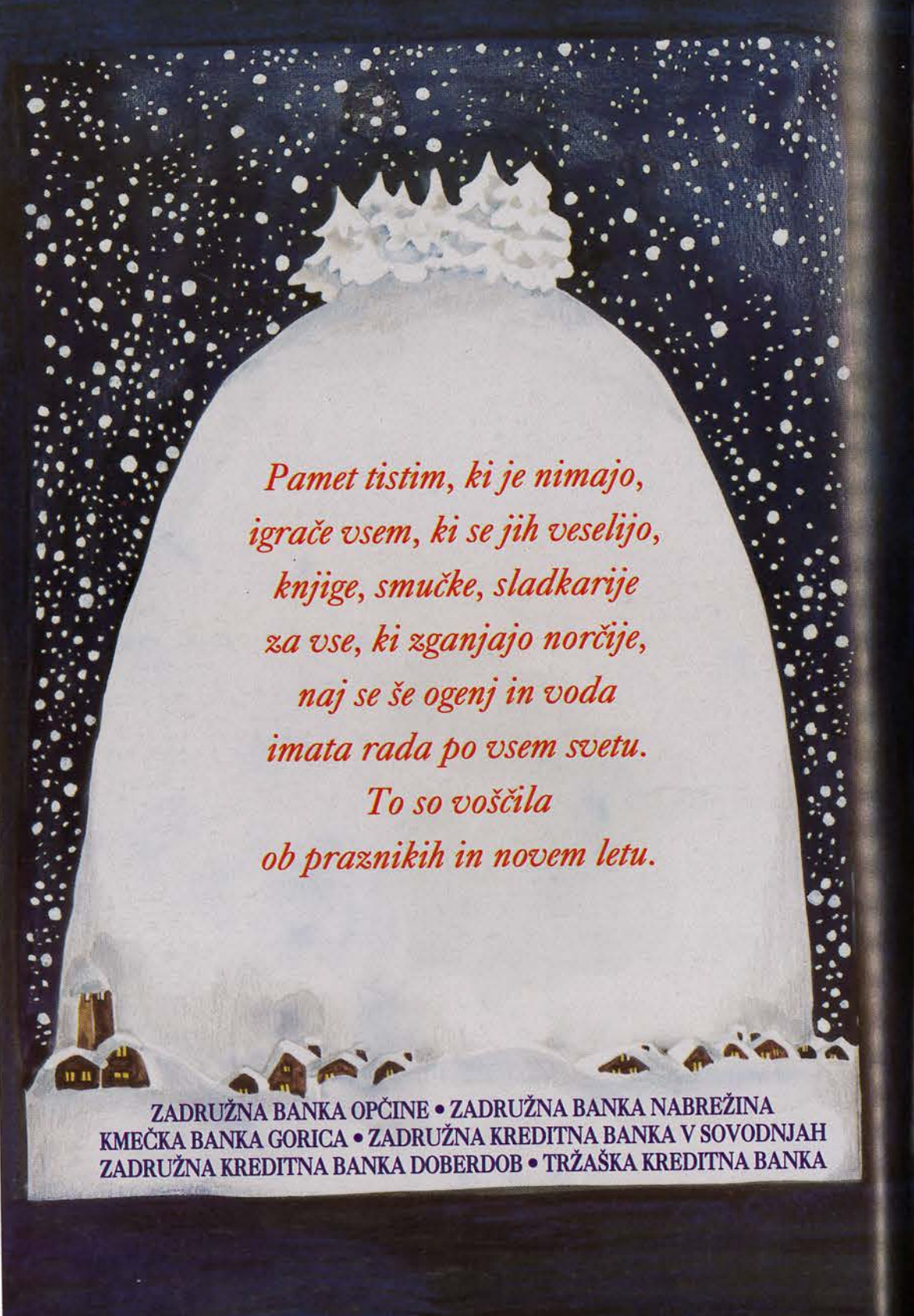
SLADKA KRIZANKA: smetana, sladoled, kruh, piškoti, čokolada

Rešitev: torta

NAGRADE DOBIJO: Erik Rossone, 1. r., Marina Vapnar, 2.r., Roberto Miljkovič, 3. r. OS "Karel Sirok" – DONADONI; Gabrijel Ota, 2. r. OS "Fran Venturini" – BOLJUNEC; Sophie Corbo, 3. r., Mariza Ferluga, 5. r. OS "Ivan Grbec" – SKEDENJ; Nastja Gherlani, 1. r. OS Fran S. Finžgar – BARKOVLJE; Tajsija Cesar, 2. r., Aljaž Milič, 4. r. OS "PINKO TOMAŽIČ" – TREBCE; Gregor Zavadlal, 5. r. OS PROSEK; Alja Sturman, 4. r., Peter Paulin, 5. r. OS "France Bevk" – OPCINE; Gregor Košuta, 2. r., Matija Sirk, 4. r. OS "Albert Sirk" – KRIZ; Alexia Kobal, Jakob Pernarcich, 4. r. COS "1. maj 1945" – ZGONIK.

REŠITVE UGANK IZ TE ŠTEVILKE POŠLJITE DO 10. JANUARJA!

*Pamet tistim, ki je nimajo,
igrače vsem, ki se jih veselijo,
knjige, smučke, sladkarije
za vse, ki zganjajo norčije,
naj se še ogenj in voda
imata rada po vsem svetu.
To so voščila
ob praznikih in novem letu.*

ZADRUŽNA BANKA OPČINE • ZADRUŽNA BANKA NABREŽINA
KMEČKA BANKA GORICA • ZADRUŽNA KREDITNA BANKA V SOVODNJAH
ZADRUŽNA KREDITNA BANKA DOBERDOB • TRŽAŠKA KREDITNA BANKA